

Tekst: Johannes 1: 19-34

Lieve mensen, gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Dinsdag 4 januari. Op de kop af 25 jaar geleden dat de laatste 11-Stedentocht geschaatst werd. 's Avonds was er op tv een uitzending over die memorabele dag. Henk Kroes zat met Dionne de Graaf aan tafel met de jas van toen en dé uitspraak van toen 'It giet oan'. Het was een uitzending met ontroerende momenten. Wat te denken van die mevrouw bij wie na een val de neus er half aflag en die toch door schaatste, de botsing van de cameraman met die toeschouwer die hem niet had zien aankomen, die voel ik nog. Och en dan was er nog de man die geen startbewijs kreeg omdat het adres niet klopte... Ja en dan de gemiste stempel van Piet Kleine. En waar ik helemaal bij smolt was dat jongetje... dat daags voor de tocht de baan veegde voor de wedstrijrijders. ...

En precies dat doet een van de hoofdpersonen van vanmorgen ook, Johannes. Hij is een baanveger voor Hem die na hem komt, van wie hij het niet waard is de schoenriem los te maken ... Het recht, effen en begaanbaar maken van de baan..., dat soort baanvegen zodat je de scheuren ziet... en weet waar je het beste kun gaan.

In een wereld met een overvloed aan beelden en beeldvorming vergeten we bijna wat de waarde van het goede spreken is. Johannes de Evangelist opent ermee. *Sinds het begin is er spreken. In dat spreken is God zo nabij.* Vanuit het eeuwige spreekt God tot ons. En daardoor is er leven, en dat leven is het licht voor de mensen. Maar de mens kan ook in duisternis gevangen raken, in depressie of in hebzucht. Ik las deze week teksten van Johannes van het Kruis, een mysticus. Hij schrijft dat alle aardse begeerte je bij het licht van God weghaalt, het doet doven, en dan ben je blind. Maar als het Licht van God vrij baan krijgt, dan verdampt alle begeerte in ons, dan worden we zelf licht.

Johannes de Doper getuigt van het Licht dat eraan komt, van het licht dat uitgaat van het Evangelie vol Licht van God. Een getuige is iemand die daar weet van heeft, die zelf door dat licht is aangeraakt. En intussen verdenken de Judeeërs hem van van alles. Geestelijken die in het duister leven, zijn bang voor lichtdragers. Het is van alle tijden. Ze sturen priesters en levieten. Die zeggen:

Jij, wie ben jij?

*Ik ben Jezus noch Mozes, ook Elia ben ik niet. Ik ben een roepende in de woestijn..., maak recht de weg van de Heer, zegt Johannes, precies zoals Jesaja gesproken heeft. Een roepende in de woestijn? Een dorre vlakte? Nee, woestijn betekent hier vooral 'vanuit het spreken', vanuit het spreken de weg banen waarop Jezus gaat verschijnen. Daar is het het Evangelie van Johannes om te doen, daarom opent het Johannesevangelie met die wonderschone woorden *In den beginne was het woord, het spreken dat van God komt....* langs de weg van dit spreken verschijnt Jezus in ons bestaan.*

Het gaat in deze tijd vaak over het invullen van leegte, over het zoeken naar zin en betekenis... Hoe vinden we die, waar krijgen we die? Ja we gaan winkelen in Antwerpen of Aken..., maar wie vult onze geestelijke mandjes? Is er ergens een jongetje of een meisje dat voor ons alvast de baan schoonveegt...? Wie baant ons een weg naar een bron waaruit wij geestelijk voedsel krijgen in tijden als deze?

Johannes roept ons op: maakt recht de *weg van de Heer*. Dat die begaanbaar wordt. Dit gebaande pad leidt ons naar Bethanië, naar de overzijde van de Jordaan waar Johannes met water doopt.

Eerst de naam van de plaats Bethanië. Op de landkaart vind je die naam niet bij de Jordaan, maar bij Jeruzalem. Maar niet de landkaart bepaalt het verhaal, maar omgekeerd, het verhaal bepaalt de kaart. Bethanië aan de Jordanoever vertelt ons, hoe we ontvankelijk raken voor die gestalte die Johannes aankondigt. Bethanië betekent 'Huis van de arme', de mens die 'met lege handen staat': Zin en betekenis? Ik weet niet waar ze te vinden. Ineens of sluipenderwijs ben je alles kwijt, je hoofd wil niet meer, je relatie barst of je gezondheid kraakt, je winkel trekt de *lockdown* niet langer en jijzelf ook niet.

Bethanië betekent ook: het huis van de zachtmoedige. Maar als je verbitterd of bang bent of vol stress zit? Dan red je het niet zelf. Dan heb je die gestalte uit dit verhaal nodig, die aan de oever van het Over-Jordaanse verschijnt, de tweede Jozua. De eerste Jozua leidde ons Oudjaarsavond al door de Jordaan. En nu staat daar vanmorgen de tweede Jozua, Jezus. De Jordaan staat voor veel meer dan een naam van een rivier. Dat klonk al eerder en dat klinkt ook hier. Het gaat hier over de ervaring van afdalen, vallen in de afgrond, de diepte. De Jordaan overgaan is sterven en weer opstaan. Die beweging maken we telkens. Het gaat ook over verandering vanbinnen, zozeer dat je leven vanaf dan nooit meer hetzelfde is. Je bent een geraakte, een door Jezus geraakte mens.

Zie het lam Gods, dat wegneemt de zonde van de wereld. Het lam staat voor het gelatene. En ook voor het Paaslam dat in staat is over iets heen te springen, iets achter zich te laten. Het lam is de belichaming van het zachtmoedige, van het zachte en het moedige.

Lam Gods, dat wegneemt de zonde van de wereld.

Dat woord voor wereld, dat is hier zo mooi en bijzonder van betekenis. Hier staat het woord *kosmos*. Daaraan is ook ons woord cosmetisch verwant. Sieraad, versierd zijn. En ook: levensorde, tafelschikking, wereld. Allemaal woorden die haaks staan op wanorde, chaos en verwarring. Het woord van de wereld van de overkant brengt orde, beheert en bewaart de wereld voor de mensheid en redt ons.

Hoe zit het met dat Lam Gods dat de zonde van de wereld wegneemt? Is dat niet te ouderwets uitgedrukt, te zware taal? Nee, het is wezenlijke taal. Het beschrijft wat er

gebeurt. Het is niet om de zonde te dragen dat God Jezus heeft gezonden, God is niet masochistisch. Maar dat Jezus de zonde draagt, is het gevolg van zijn verschijning in de wereld.

En nog iets. Er staat zonde. Enkelvoud. Geen zonden groot of klein van velen, maar zonde. Wat is dan deze zonde? Zonde is de ont koppeling van hemel en aarde. God schiep beide, hemel en aarde. En de aarde gaat naar de Filistijnen als we die koppeling niet herstellen. Een aarde zonder hemel ontaardt in chaos. Het was deze week 4 januari, maar ook 6 januari, drie koningen én de dag waarop vorig jaar een horde wilden het Capitool bestormde. Wijze magiërs volgden een ster, die hen bij het hemels kind bracht in wie de verbinding tussen hemel en aarde zich herstelt. Herodes misbruikte de wijzen, en de machtigen van nu hitsen hun schapen op tot wilde beesten.

Hoe werkt dit en hoe raakt dit ons? Waar Jezus komt, daar ontstaat het ordenende principe. Hij ziet en doorziet alles, omdat hij weet. Hij ziet hoe alles zit, omdat hij het weet. In hem geen duister makende begeerte. Daardoor gebeurt het, dat hij de zonde draagt. Als de orde weg is, als de verbinding tussen hemel en aarde weg is, dan draagt Jezus het. Waar menselijke pogingen in beperkte mate werken, brengt hij scheppingsorde. De dragende orde die ontstaat waar Jezus verschijnt. Waar Jezus niet is, daar is het woest en ledig.

En hoe kunnen we ons naar hem toewenden, zodat deze orde ook bij ons binnenkomt? Allereerst dóór ons naar hem toe te wenden. En bij onszelf laten binnenkomen wat dit betekent, en daartoe roept Johannes ons op. Zie dan. Als we Jezus bij ons laten binnenkomen, dan worden we zelf die ordening. Het gaat hier om het ontvangen van zijn geest. En om van binnen ervaren, dat dit waar is. Als de impact van deze gestalte bij ons binnenkomt, dan transformeren we vanbinnen, dan worden we zo geraakt dat we voorgoed anders zijn, waardoor we anders verder gaan, anders zien en oordelen, ons nieuw tot het leven verhouden en tot elkaar.

Johannes ziet en getuigt. Hij aanschouwt dat de Geest op Hem, Jezus, als een duif neerdaalde én bleef. De duif, nog even een pikant detail, is in de Bijbel altijd een vrouwtje, dus geen doffer - die komen, zo las ik, in de Bijbel niet voor.

En de duif blijft, staat er. Als iemand of iets blijft, *ik blijf*, is dat heel krachtig. IK BLIJF. De geest daalt neer en krijgt inwoning in Jezus. Jezus doemt op en is bij ons, in zijn gestalte is de geest neergedaald die blijft. In hem blijven hemel en aarde verbonden en ook als we in chaos verkeren, tot die heelheid kunnen wij ons wenden.

Amen